

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA LATVIJOS RESPUBLIKOJE
Aktualios ekonominės informacijos suvestinė

2021 m. kovo mėn.

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	PASTABOS
Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija		
	<p>Kovo 26 d. posėdžiavusi Latvijos Vyriausybė sutarė dėl dalinio taikomų priemonių švelninimo po balandžio 6 d. atšaukiamos ekstremalios padėties (tačiau priėmus teisės aktus Saeimoje, ir toliau gali būti taikomi apribojimai atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją).</p> <p>Šiuo metu siūloma pirmame etape nuo balandžio 7 d., jei sergamumas išliks žemesnis nei 400 atvejų 100 tūkst. gyventojų per paskutines 14 dienų leisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atnaujinti pamokas mokyklose regioniniu principu (pagal atskirą sąrašą): leisti 1–6 klasėms ir 12 klasėms atnaujinti pamokas kasdien, rotacijos principu 7–11 klasėms (dvi dienas per savaitę); galimos pamokos lauke; - būrelių užsiėmimai / profesinis ugdymas lauke (iki 10 žmonių) - mėgėjų kolektyvai - veikla lauke - profesinis mokymas - jei reikia, užsiėmimus galima vesti uždaroje patalpose (iki 5 žmonių) - susitikti dviejų namų ūkių atstovams lauke (iki 10 žmonių) - veiks visos parduotuvės, įskaitant lauko prekybą, išskyrus prekybos vietas prekybos centruose, kurių plotas didesnis nei 7000 kvadratinių metrų (prekybos sąlygos dar gali būti patikslintos, bet manoma, toks apibrėžimas leisti veikti parduotuvėms turinčioms atskirą įėjimą iš lauko); ten galima atidaryti tas parduotuves, kurios parduoda:<ul style="list-style-type: none"> - Maisto produktus - higienos priemonės - gyvūnams skirtus produktus - optiką - vaistus - knygas - galima atidaryti paslaugas teikiančius taškus, pavyzdžiui, cheminio valymą, batų taisyklas, banko skyrius;	

	<ul style="list-style-type: none"> - piketai ir procesijos (iki 10 žmonių) - galima atnaujinti praktinį vairavimo motociklu mokymą. <p>Ekspertai taip pat buvo pateikę siūlymus ir dėl kitų etapų (jiems nebuvo pritarta, todėl tikėtina, kad panašios priemonės gali būti svarstomos vėliau atsižvelgiant į bendrą situaciją). Pagal šį siūlymą antrame etape (be kitų atlaisvinimų) kai susirgimų skaičius 100 tūkst. gyventojų bus 320 ir mažiau (kas tikėtina balandžio pabaigoje) būtų leidžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maitinimo paslaugos lauke; - sporto įrangos nuoma patalpose; - prekybos centrų darbas (be apribojimų savaitgaliais); <p>Trečio etapo metu, kai naujų susirgimų skaičius sumažės iki 250 atvejų 100 tūkst. gyventojų (tikėtina gegužę) galėtų būti leidžiami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - individualūs užsiėmimai sporto klubuose (kai skiriama 50 kv.m. vienam lankytojui ir vienoje patalpoje ne daugiau 8 asmenų, baseinuose vienam asmeniui turi būti skirta 25 kv.m.); - sporto užsiėmimai lauke leidžiami grupės iki 20 asmenų; - leidžiamos visos grožio paslaugos; - maitinimo paslaugos uždaroje patalpoje; - renginiai lauke ribojant ir kontroliuojant lankytojų skaičių. <p>Ketvirto etapo metu, kai susirgimų skaičius nukristų žemiau 200 atvejų 100 tūkst. gyventojų (tikėtina birželį) būtų leidžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporto varžybos be žiūrovų; - foto paslaugos uždaroje patalpoje; - būrelių užsiėmimai; - vaikų ir jaunimo stovyklos; - kultūros renginiai atviroje ore, kurių lankytojų skaičius būtų nustatomas atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją. <p>Tikėtina, kad prie šių siūlymų bus grįžta po Velykų ir balandžio 6 d. atšaukos ekstralios situacijos padėties. Reikia pabrėžti, kad operatyvinės grupės ir ekspertų siūlymu, Vyriausybė gali pritaikyti ir "Konceptiją D+", kuri kuri numato priemones ir kriterijus, kurie būtų panaudojami, jei pandemine situacija šalyje pablogėtų.</p>	
--	--	--

	<p>Tokiu atveju būtų įvedamos labai griežtos priemonės, jei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naujų susirgimų skaičius 100 tūkst. gyventojų per 4 paras padidėtų 20 proc. - bendras susirgimų skaičius viršytų 600 atvejų ribą 100 tūkst. gyventojų per paskutines 14 parų; - Stacionaras būtų užpildytas 70 proc. lovų; - Būtų užpildyta 70 proc. intensyvios terapijos lovų. <p>Jei bent vienas iš kriterijų būtų pasiektas, vyriausybė turėtų per 4 paras parengti sąrašą priemonių, kurios įsigaliojūt trys dienos po patvirtinimo. Iš esmės pasiūlytos priemonės numato, griežtinamus apribojimus, judėjimo suvaržymus, paslaugų ir prekybos nutraukimą ir taikomų priemonių griežtą kontrolę.</p>	
	<p>Paramos verslui tyrimas. Latvijos mokslų akademijos Ekonomikos institutas atliko išsamų tyrimą apie verslo paramos sistemos konkurencingumo didinimo galimybes Latvijos ir Lietuvos pasienio regionuose. Tyrime buvo lyginama parama Latvijoje ir Lietuvoje ir daroma išvada, kad Lietuvos verslo parama veiklia efektyviau. Tyrimą atlikę mokslininkai mano, kad dėl to Lietuvos verslas žymiai aktyviau plečiasi Latvijoje, nei latviškas Lietuvoje. Pagrindiniu trūkumu Latvijoje išskiriamas žymiai didesnis verslo paramos organizacijų skaičius ir dėl to išaugantis paramos fragmentiškumas ir atitinkamai mažesnis jos poveikis. Lietuva savo ruožtu galėtų pasimokyti kaip steigti regioninius ir įvairius verslo inkubatorius. Tyrimo pagrindu yra išleista knyga.</p>	
	<p>Vakcinų gamyba Latvijoje. Trys didieji Latvijos vaistų gamintojai – Olainfarm, Grindkex ir Pharmidea, pasiūlė Latvijoje pastatyti Covid-19 vakcinų gamyklą. Toks objektas kainuotų iki 62-68 mln. eurų ir jau po 12-18 mėnesių galėtų patiekti pirmąsias vakcinų dozes, o jei valstybė įsigytų licenciją, ir vakcinų galėtų būti pradėtos fasuoti po 6 mėn.</p>	
Transportas/Energetika		
	<p>Rail Baltica. Kovo 30 d. Rail Baltica AS pristatė 2021 ir 2022 metų pradžios viešųjų pirkimų prioritetus. Per šį etapą pirkimams bus skirta iki 2 mlrd. eurų, kurių panaudojimui galios Latvijos viešųjų pirkimų taisyklės. Visi pirkimai bus skelbiami Rail Baltica puslapyje, pagrindinės projektų kryptys: 1) - konsoliduotas geležinkelio medžiagų, konstrukcijų tokių kaip bėgių, pabėgių, surenkamųjų betono gaminių, tvorų ir triukšmo mažinimo užtvarų, pirkimas. 2) projektavimo paslaugų pirkimai likusioms atkarpoms Lietuvoje: Vilnius – Kaunas ir Kaunas – Lenkijos siena. 3) planuojama skelbti konkursus energijos posistemių projektavimui ir statybai. Taip pat planuojama pasirengti kontrolės valdymo ir signalizacijos (CCS) posistemių konkursams, kuriuos numatoma paskelbti 2022 m. pradžioje.</p> <p>Rail Baltica stoties ir su ja susijusios infrastruktūros įrengimas Rygos oro uoste kainuos 237 mln. eurų. Europas Dzelzcela Linijas (valstybinė įmonė atsakinga už Rail Baltica įgyvendinimą Latvijoje) sudarė sutartį</p>	

	<p>įmonių grupe, kurią sudaro Austrijos kompanija Swietelsky AD ir Latvijos statybų įmonės Binders ir LNK industries. Statybos vyks penkiaais etapais iki 2025 m. gruodžio</p>	
	<p>Astravas. Lietuvai raginant Baltijos kaimynes blokuoti Astravo atominės elektrinės (AE) elektros patekimą į regioną, Latvijos atstovai kartoją neturintys informacijos, kad į Baltijos šalių rinką būtų patekusi elektra iš Baltarusijos. Latvijos Ekonomikos ministerijos valstybės sekretoriaus pavaduotojas energetikos klausimais Edis Šeicanis teigia, kad kol kas anksti kalbėti apie latvių poziciją, nes laukiama perdavimo sistemos operatorių (PSO) skaičiavimų.</p>	
	<p>Smunkanti Latvenergo apyvarta. 2020 m. valstybinės kompanijos apyvarta sumažėjo 8 proc. iki 774,139 mln. eurų lyginant su 2019 m., nors pelnas išaugo net 22,7 proc. iki 115,79 mln. eurų. Mažėjanti apyvarta susijusi su sumažėjusiomis pajamomis iš elektros prekybos mažėjant elektros energijos kainoms ir mažėjančio elektros sunaudojimo ir dėl šiltesnio klimato. Praėjusius metais Latveergo pagamino 4,249 gigavatvalandžių elektros energijos (GWh), pardavė 6,394 GWH ir 516 GWH gamtinių dujų.</p>	
	<p>200 mln. keliams. Siekiant paskatinti šalies ekonomiką, Vyriausybė skirs 220 mln. eurų statybų sektoriui, iš kurių 53 mln. bus skirti keliams remontuoti ar tiesti. Pinigai bus skirti iš nenumatytų lėšų eilutės, kuri naudojama minimizuoti pandemijos poveikį. Lėšos gali būti paskirstytos taip: 45 mln. švietimo sistemos projektams, 27,3 mln. – VRM (gaisrinių ir policijos nuovadų statyboms), 17 mln. Kultūros ministerijai (teatrams, muziejams ar archyvams remontuoti), Sveikatos ministerija sieks panaudoti 18,7 mln. eurų iš kurių 5 mln. bus skirti E-sveikatos sistemos tobulinimui.</p>	
	<p>Rygos oro uostas. Europos Komisija pritarė Latvijos vyriausybės ketinimams Rygos oro uostui suteikti 39,7 mln. eurų dydžio finansinę paramą. 35,2 mln. eurų valstybė skirs šios jos valdomos įmonės įstatiniam kapitalui didinti, o likusią paramos dalį sudarys 4,5 mln. eurų sumos dividendai už 2019 metus, kurie liks oro uosto žinioje, pranešė Latvijos vyriausybė. Dabar Rygos oro uosto įstatinis kapitalas yra 28,61 mln. eurų.</p>	
	<p>Krovinių srantai. Susisiekimo ministerijos duomenimis pervežimai geležinkeliu išaugo 3,6 proc. ir sudarė 4,082 mln. tonų lyginant su 2020 m. sausio-vasario mėn. Tarp augo tranzitinių krovinių kiekiai iki 3,445 mln. tonų (10,2 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus), iš jų per uostus pervežta 2,693 mln. tonų (sumažėjo 0,9 proc.), sausumos keliais pervežta 752 tūkst. tonų (net 84,8 proc. daugiau). Per Latvijos uostus sausio-vasario mėn. perkrauta 7,047 mln. tonų krovinių, o tai yra 11,8 proc. mažiau nei prieš metus. Ir toliau daugiausia perkraunama sausųjų krovinių – 3,148 mln. tonų (-11,9 proc.), iš kurių ir toliau auga tik grūdų krova – 1,043 mln. tonų (45,7 proc. augimas), o anglių perkrauta tik 70 tūkst. tonų ir tai yra net 91,6 proc. mažiau nei prieš metus. Naftos produktų krova sumažėjo 17,5 proc. ir sudarė 1,885 mln. tonų. Tarp uostų pirmąją Rygos uostas, per kurį pervežta 3,426 mln. tonų (14,6 proc. mažiau nei prieš metus), Ventspilyje perkrauta 2,252 mln. tonų (-16 proc.), Liepojos uoste 1,001 mln. tonų (-0,8 proc.). Susisiekimo ministerijos</p>	

	duomenimis, per visus Latvijos uostus 2020 m. perkrauta 44,928 mln. tonų krovinių, 28 proc. mažiau nei 2019 m.	
	Uostų valdymo reforma. Jau kuris metas Latvijoje vyksta parengiamieji darbai dėl uostų valdymo pertvarkos. Nors tokios iniciatyvos imdavosi beveik kiekviena Vyriausybė, sumažėję krovinių srautai per Latvijos, prarasti rusiški kroviniai ir pralaimima konkurencija Klaipėdos uostui, tokios reformos poreikį ypač išryškina. Tai prabrėžė premjeras K.Karinš, kuris jau kuris laikas inicijuoja politines diskusijas šiuo klausimu ir tikisi, kad jo pozicijai pritaris Saeima nariai. Susisiekimo ministras T.Linkaits mano, kad per artimiausius pusę metų turėtų paaiškėti kaip toliau vystysis tranzitiniai pervežimai Latvijoje ir kaip bus bandoma gerinti situaciją.	
	Naujos technologijos. „Rigas Universalais terminalais“ pradėjo pilotinį projektą, kurio metu visa krovinių dokumentacija ir kroviniai atvykstantys krovinių automobiliais ir jų patekimas į uosto teritoriją yra automatizuojamas ir perkeliamas į elektroninę erdvę. Tai leidžia sutrumpinti vieno sunkvežimio praleidžiamą laiką uoste nuo 45 iki 15 min. Vykdamas projektą bendradarbiauja eilė uosto kompanijų, uosto valdytojai ir valstybinės institucijos (Muitinės, mokesčių, pasienio, maisto ir veterinarijos tarnybos, jūrų administracija, geležinkelių ir kelių įmonės). Projekto esmę sudaro tai, kad viename portale suvestus krovinių pervežėjų duomenis mato ir gali tvarkyti ar apdoroti visos procese dalyvaujantios institucijos, o kameros, krovinių nuskaitančios sistemos, svarstyklės ir kitos technologinės priemonės leidžia automatizuoti procesą, nuo kontrolės po krovinių patekimo į uosto teritoriją iki pristatymo į sandėlį ar laivą.	
Turizmo sektoriui aktuali informacija		
	Balttour 2021. Atsižvelgiant į tai, kad epidemiologinė situacija Latvijoje išlieka sudėtinga, o susirgimų skaičiai auga kaimyninėse šalyse ir daugelyje kitų ES valstybių, didelė tikimybė, kad bus atšaukta didžiausia regioninė turizmo paroda Balttour 2021. Ji negalėtų įvykti ir dėl Latvijos vyriausybės patvirtintų apribojimų palengvinimo etapų, pagal kuriuos numatyta, kad masiniai renginiai galėtų vykti tik tuo atveju, kai susirgimų skaičius sumažėtų iki 250 naujų atvejų 100 tūkst. gyventojų.	
	Turizmo perspektyvos. Vyriausybė svarsto kaip šalyje galėtų būti atnaujintas turizmas, kelionės ir apgyvendinimo paslaugų teikimas. Tačiau iš viešai prieinamos informacijos galima susidaryti įspūdį, kad išlieka gilūs nesutarimai tarp atskirų vyriausybės narių, taip pat kaip ir tarp Vyriausybės ir sektoriaus atstovų.	
	Žalioji pasas. Latvijoje rengiamasi „žaliojo paso“ įvedimui, kuris leistų atnaujinti keliones bent jau tarp ES šalių. Turizmo sektoriaus atstovai jau ne kartą yra pasisakę už kuo greitesnę priemonių paskelbimą, kaip būtų galima atnaujinti turistinių paslaugų teikimą. Šiuo metu aišku, kad Latvijos vyriausybė leistų atnaujinti	

	<p>turistinių paslaugų teikimą ir keliones tuo atveju, jei naujų susirgimų skaičius sumažėtų iki 200-250 naujų atvejų 100 tūkst. gyventojų arba pradėtų veikti bendra europinė sistema.</p>	
	<p>Skrydžiai. Nors nuo kovo 17 d. leidžiami skrydžiai į/iš trečiųjų šalių, tačiau keleivių skaičius yra mažas, nes iki balandžio 6 d. galioja apribojimas išvykti tik esant rimtoms priežastims. Tikimasi, kad didesni keleivių srautai, ypač atostogauti išvykstančių Latvijos piliečių, atsiras po Velykų atostogų atšaukus užsienio kelionių ribojimus.</p>	
	<p>Rygos Investicijų ir turizmo agentūra. Nuo balandžio 1 d. Rygoje pradės veikti nauja Investicijų ir turizmo skatinimo agentūra, kuri pakeis nevienareikšmiškai vertintą Rygos turizmo skatinimo biurą (kurio vadovai ir darbuotojai susilaukė kaltinimų lėšų išekvojimu ir korupcija, ar kitas savarankiškai veikusias institucijas). Nauja agentūra turės 2 mln. eurų biudžetą ir tikslą pritraukti iki 1 mlrd. investicijų į Rygą.</p>	
<p>Bendra ekonominė informacija rezidavimo šalyje</p>		
	<p>Biudžeto perviršis. Latvijos finansų ministerijos teigimu, sausio-vasario mėn. pagal konsoliduotas biudžeto pajamas susidarė 100,1 mln. eurų perviršis (gauta 2,076 mlrd. pajamų ir patirta 1,976 mlrd. išlaidų). Pajamų perviršis susidarė dėl gautų ES subsidijų ir projektų/ Pagal Finansų ministerijos planus, 2021 metais bus žymiai didesnis išlaidų augimas, nei 2020 metais.</p> <p>BVP augimo prognozės. Latvijos centrinis bankas padidino BVP augimo prognozę 2021 metams nuo 2,8 proc. iki 3,3 proc. , taip pat mano, kad 2022 metais ekonomikos augimą nuo 5,3 proc. iki 6,5 proc. O BVP augs dar 3,3 proc. Tokios optimistinės prognozės siejamos su vyriausybės vykdomomis monetarinėmis priemonėmis, fiskalinę parama ir tikėtiniu vidinio vartojimo augimu, kada po gyventojai pradės leisti pandemijos metu sukauptus pinigus ir gautas paramos lėšas (pridedama platesnė Latvijos banko Latvijos makroekonominės situacijos apžvalga). Centrinio statistikos biuro duomenimis 2020 m. Latvijos BVP sumažėjo iki 29,3 mlrd. eurų, didžiausias smukimas fiksuotas paslaugų sektoriuje ir prekyboje – 4,8 proc.</p> <p>Ekonomikos rodikliai. Vasario mėn. infliacija Latvijoje siekė 0,4 proc. (Lietuvoje 0,2 proc.). Bedarbystė išlieka nepakitusi – siekia 8,2 proc.</p> <p>Parama verslui. Vyriausybė skyrė papildomus 100 mln. eurų verslo, jų darbuotojų ar savarankiškai dirbančių asmenų paramai siekiant sumažinti Covid-19 pandemijos pasekmes.</p> <p>Mažėja mokesčių mokėtojų. Latvijoje 1,5 proc. sumažėjo įmonių mokesčių mokėtojų lyginant su praėjusių metų kovo mėn. pradžia, rodo Valstybės pajamų tarnybos paskelbti duomenys. Taip pat, yra paskelbta, kad savo veiklą nutraukė 242 užsienio įmonių atstovybės Latvijoje. Šis pokytis siejamas su tuo, kad nuo metų pradžios visos užsienio įmonių atstovybės turėjo paskelbti savo savininkus ar naudos gavėjus.</p>	

	<p>Antroji banga žymiau mažiau paveikė mokesčių surinkimą į valstybės biudžetą nei pirmoji 2020 m. kovą, pranešė Valstybinė fiskalinės drausmės taryba. 2021 m. sausį ir vsarį buvo surinkta 104 ir 101 proc. planuotų pajamų.</p>	
	<p>Parama prekybos centrams. Latvijos prekybos centrų asociacija skelbia, kad jos nariai per 2020 metus patyrė 42 mln. eurų nuostolį, o kai kurių iš jų veikla nutraukta 100 proc. Taip pat, prekybos centrai reiškia pasipiktinimą Vyriausybės planais leisti lauko prekybą ir prekybą parduotuvėse kurios turi atskirus išėjimus. Likusios parduotuvės esančios prekybos centruose virš 7000kv.m. ploto liks uždarytomis, o tai reiškia tolimesnius nuostolius prekybos centrų valdytojams. Didžiąja dalimi reaguojant į tai, didieji prekybos tinklai (virš 7000 kv.m.) galės gauti valstybės paramą - po 15 eurų už kv.m., paraiškas būtina pateikti iki gegužės 15 d. Skaičiuojama, kad kiekvienas prekybos centras galės gauti iki 1,8 mln. eurų paramos, viso prisireiks iki 20 mln. eurų.</p>	

Parengė : Mindaugas Stanys

Lietuvos ambasados Latvijoje antrasis sekretorius

Tel. +371 67321519

Mob. +371 26190198

Email: mindaugas.stanys@urm.lt

<http://lv.urm.lt>